

VluchtelingenWerk IntegratieBarometer 2005

Een onderzoek naar de integratie van
vluchtelingen in Nederland

VluchtelingenWerk IntegratieBarometer 2005

Een onderzoek naar de integratie van
vluchtelingen in Nederland

INHOUD

Inleiding	5
1 - Een nieuwe start in Nederland	6
2 - Werk, onderwijs en inkomen	8
3 - Thuis in Nederland	11
4 - De IntegratieBarometer	14
5 - De mening van Nederland	16
6 - Kansen voor nieuw beleid	18

INLEIDING

‘Wat ik in Nederland zocht heb ik gevonden: vrijheid en veiligheid’, zegt mevrouw A. uit Azerbeidzjan. ‘Maar nu wil ik ook mijn bijdrage leveren.’ Het verhaal van A. is het verhaal van heel veel vluchtelingen. Een verhaal van angst en vluchten, en dan, na een lange tijd van onzekerheid, de kans een nieuw bestaan op te bouwen in een ander land. De meeste aandacht van de politiek, de media en van onderzoekers is de afgelopen jaren uitgegaan naar de toelating van asielzoekers in Nederland. Veel minder aandacht was er voor wat er daarna gebeurt; hoe het vluchtelingen vergaat nadat zij een verblijfsvergunning hebben gekregen. Om in deze lacune te voorzien, bracht VluchtelingenWerk Nederland vorig jaar een eigen nota¹ uit met beleidsaanbevelingen voor de integratie van vluchtelingen. De dagelijkse integratiepraktijk van vluchtelingen verdiende echter nadere studie.

VluchtelingenWerk Nederland heeft onderzoeksbureau Regioplan daarom opdracht gegeven tot de IntegratieBarometer; een uitgebreid onderzoek naar de integratie van vluchtelingen in Nederland. Met dit onderzoek wil VluchtelingenWerk meer inzicht krijgen in de positie van vluchtelingen in Nederland en de wijze waarop zij integreren. Tevens wil de organisatie in kaart brengen welke factoren integratie bevorderen of belemmeren.

De VluchtelingenWerk IntegratieBarometer zal jaarlijks worden herhaald, zodat ontwikkelingen en trends goed in de gaten kunnen worden gehouden. VluchtelingenWerk Nederland hoopt dat dit onderzoek uiteindelijk ook zal leiden tot het formuleren van ‘integratie-routes’.

De opbouw van een nieuw bestaan in Nederland bleek voor mevrouw A. en vele anderen moeilijker dan gedacht. Want opeens blijkt je diploma minder waard te zijn, telt je werkervaring niet mee en is het in Nederland niet gebruikelijk om zomaar even samen te eten of koffie te drinken. Voor veel vluchtelingen is hun nieuwe leven in Nederland niet meegevallen. Vooral het vinden van werk is moeilijk. Veel vluchtelingen zijn lang afhankelijk van een uitkering en armoede ligt op de loer. Maar voor de meesten biedt Nederland ook nieuwe kansen. De meeste vluchtelingen voelen zich veilig en vrij. Zij vinden het hier leuk en voelen zich geïntegreerd.

De meesten zouden ook graag meer contact met Nederlanders willen hebben. Uit de IntegratieBarometer blijkt dat dit geen probleem hoeft te zijn. Veel Nederlanders staan open voor deze bijzondere nieuwkomers. Bijna de helft van de bevolking wil best een vluchteling begeleiden bij zijn nieuwe start. Er liggen dus kansen voor beide groepen om nader tot elkaar te komen. VluchtelingenWerk Nederland hoopt met de gegevens uit dit onderzoek deze kansen te benutten en Nederlanders en vluchtelingen dichter bij elkaar te brengen, zowel op de arbeidsmarkt als in de samenleving. Want: integreren doe je samen!

Leeswijzer

Dit rapport is een uitgebreide samenvatting van het onderzoeksrapport van Regioplan.

Het is als volgt opgebouwd. In hoofdstuk 1 staat de start van vluchtelingen centraal. Hierbij gaat het om het verloop van de asielprocedure, de opvang, eventuele gezinshereniging en de inburgeringscursus. In hoofdstuk 2 komen verschillende aspecten van economische integratie aan bod, zoals opleiding, werk en inkomen. In hoofdstuk 3 staat de sociale kant van integratie centraal, zoals de mate waarin vluchtelingen zich hier thuis voelen en hun contacten met Nederlanders.

In hoofdstuk 4 worden beide varianten van integratie samengevoegd; welke algemene uitspraken kunnen worden gedaan over de mate van integratie van vluchtelingen? Ook komt hier de mening van de vluchtelingen zelf aan bod: vinden zij zichzelf geïntegreerd en welke factoren spelen daarbij een rol?

Het laatste hoofdstuk behandelt de mening van de Nederlanders.

Hen is onder meer gevraagd wat zij verstaan onder integratie en welke rol zij voor de verschillende partijen zien weggelegd. Het rapport eindigt met een aantal conclusies en aanbevelingen.

Verantwoording

Voor de totstandkoming van de VluchtelingenWerk IntegratieBarometer is gebruik gemaakt van vragenlijsten die zijn afgenomen bij een panel van 200 vluchtelingen en asielzoekers; diepte-interviews met 25 personen uit het panel; en een enquête onder 523 Nederlanders. Dit laatste deel is uitgevoerd door TNS NIPO.

Het criterium voor deelname aan het panel is dat betrokkenen minstens een jaar in Nederland zijn, met asiel als migratiemotief. Ook gezinsleden van vluchtelingen die via gezinshereniging naar Nederland zijn gekomen, zijn bij het onderzoek betrokken.

Vanwege de onzichtbaarheid van vluchtelingen in veel registraties is het niet mogelijk om via een a-selectie steekproef tot een panel van ondervraagden te komen. Daarom is ervoor gekozen vluchtelingen te benaderen via lokale afdelingen van VluchtelingenWerk Nederland en enkele andere organisaties. Dit brengt uiteraard vertekening met zich mee, omdat mensen die niet of nauwelijks bij VluchtelingenWerk bekend zijn, niet zijn meegenomen. Bij de analyse van de resultaten is hier rekening mee gehouden. De uitkomsten zijn, waar mogelijk, vergeleken met andere gegevensbronnen, zodat extra inzicht is verkregen in de representativiteit van de onderzochte groep. Bij de samenstelling van het panel is gestreefd naar een evenwichtige spreiding van leeftijd, geslacht, opleidingsniveau, land van herkomst, verblijfsduur en vestigingsregio.

Voor het onderzoek naar de mening van Nederlanders zijn 523 mensen ondervraagd van 18 jaar en ouder. Het betreft een representatief onderzoek onder de Nederlandse bevolking.

¹ *Kansen voor eigen verantwoordelijkheid; VluchtelingenWerk Nederland 2004*

1 - EEN NIEUWE START IN NEDERLAND

Vluchtelingen zijn bijzondere nieuwkomers. Zij kiezen niet vrijwillig voor een vertrek naar Nederland, maar vluchten uit angst voor vervolging of oorlogsgeweld. Hun start in Nederland verschilt dan ook met die van andere migranten, alleen al omdat zij eerst een asielprocedure moeten doorlopen en in een asielzoekerscentrum moeten wonen. Dit is een belangrijk gegeven, omdat de manier waarop mensen hun leven hier beginnen van grote invloed is op het proces van integratie. Het panel van tweehonderd vluchtelingen is gevraagd naar de manier waarop zij hun eerste tijd in Nederland hebben ervaren.

Welkom

Ruim tweederde van de vluchtelingen voelde zich welkom toen zij in Nederland aankwamen.

Zij wijzen op de vriendelijke en gastvrije ontvangst door mensen in Nederland, de vrijheid en veiligheid die zij ervoeren en de hulp die zij kregen van personen en instellingen. De vluchtelingen die zich maar ten dele welkom voelden (30%), wijten dit vooral aan de houding van Nederlanders ten aanzien van buitenlanders, de gesloten Nederlandse cultuur en de lange duur van de asielprocedure.

Tijdens de asielprocedure moeten vluchtelingen in een asielzoekerscentrum wonen. Het gebrek aan privacy, het moeten rondkomen van te weinig geld en het gedwongen niets doen zijn factoren die veel stress veroorzaken. Bijna de helft van de panelleden vindt het wonen in een opvangcentrum niet prettig tot heel onprettig. Hoe langer mensen in een centrum wonen, hoe vervelender ze het vinden. Met name degenen die langer dan drie jaar in de opvang zaten, zijn negatief.

Daarnaast geeft ruim tweederde van de vluchtelingen aan dat zij tussentijds moesten verhuizen en in meerdere centra hebben gewoond. Dit is een bijkomende stressfactor; verhuizen veroorzaakt onrust doordat je moet wennen aan een nieuwe omgeving en weer nieuwe contacten moet leggen.

De asielprocedure

Er zijn grote verschillen in de duur van de asielprocedure van de ondervraagde vluchtelingen die hun procedure hebben afgerond. 16% kreeg binnen één jaar te horen dat ze in Nederland mochten blijven. Anderen (14%) hebben zes tot tien jaar moeten wachten. Voor de meeste vluchtelingen (41% van de ondervraagden) heeft de asielprocedure drie tot vijf jaar geduurd. Lange onzekerheid over de vraag of je wel of niet in Nederland mag blijven kan allerlei negatieve effecten met zich mee brengen, waaronder gezondheidsklachten.

Drie op de tien vluchtelingen vinden hun gezondheidssituatie verslechterd sinds de komst naar Nederland. Psychische problemen, onzekerheid over de verblijfsvergunning en zorgen over achtergebleven familie of vrienden in het land van herkomst, zijn hiervoor de meest genoemde redenen.

Lang wachten op hereniging met familie

Een kwart van de ondervraagden heeft alleen zijn land verlaten en zijn partner en/of gezin moeten achterlaten. De onzekerheid over het lot van achtergebleven gezinsleden maakt het voor vluchtelingen vaak moeilijk om de draad in Nederland op te pakken. De procedure voor

'TE LANG GEWACHT'

Meneer T. is 38 jaar en komt uit Syrië. Hij is getrouwd en heeft twee kinderen.

'Elf jaar heeft onze asielprocedure geduurd. Onlangs hebben wij eindelijk een vergunning voor onbepaalde tijd gekregen. Nu kunnen we definitief in Nederland blijven.

Onze integratie wordt beïnvloed door de jaren van wachten. Je mag niets doen tijdens je asielprocedure: niet naar school, niet inburgeren. Je leven staat gewoon stil. Integreren heeft voor jezelf dan ook geen prioriteit. Je bent bezig met overleven. Al die onzekerheid en angst. De eerste weken in Nederland ben je opgelucht omdat je veilig bent, maar dan word je treurig en bang van al het wachten. De toekomst wordt zwart. Het was een hele erge tijd. Je piekert steeds en bent voortdurend bang om terug te moeten. Ik ben vier jaar onder behandeling van een psychiater geweest vanwege een depressie. Die onzekerheid is veel erger dan dat je niet mag inburgeren. Uiteindelijk ben ik toch Nederlands gaan leren, gewoon door televisie te kijken en kranten te lezen. Daarbij hadden we het geluk in een klein dorp in Friesland te wonen, waar we al snel contact hadden met Nederlanders. We waren geen anonieme asielzoekers, we hoorden erbij. Zij hebben ons altijd gesteund en stonden als één man achter ons toen we aanvankelijk werden afgewezen.

Ik ben ook met een hbo-opleiding begonnen. Maar door alle spanningen ging het niet, ik ben ermee gestopt. Vorig jaar ben ik opnieuw gaan studeren, ik doe nu een mbo-opleiding bedrijfsadministratie. Het is eigenlijk onder mijn niveau. Ik ben al 38 jaar en heb jarenlang niet gewerkt. Een baan vinden zal niet makkelijk zijn. Maar gelukkig gaat het met mijn kinderen heel goed, zij spreken vloeiend Nederlands en doen het heel goed op school.'

gezinshereniging duurt lang. Bij de vluchtelingen die erin geslaagd zijn hun gezin naar Nederland te halen, duurde de procedure gemiddeld 2,8 jaar. Bij de vluchtelingen die nog bezig zijn met deze procedure zijn de termijnen verschillend: een deel van hen wacht nu één à twee jaar; ruim de helft wacht al vijf jaar of langer op een hereniging met hun partner en/of kinderen. De zorg om achtergebleven familie is van grote invloed op de veerkracht die zij hebben om een nieuw bestaan op te bouwen.

Inburgeren

Volgens de Wet Inburgering Nieuwkomers (WIN) moeten alle mensen die in Nederland komen wonen een inburgeringscursus volgen. De cursus bestaat uit lessen Nederlands en maatschappijoriëntatie.

Voor vluchtelingen betekent dit dat zij verplicht moeten inburgeren wanneer zij een verblijfsvergunning krijgen. Over het algemeen zijn de geïnterviewde vluchtelingen tevreden over de inburgeringscursus die zij gevolgd hebben. De cursus is voor hen een eerste opstap naar integratie in Nederland. Ook is 87% van mening dat zij door de cursus goed Nederlands hebben leren spreken.

Toch is het taalniveau van veel vluchtelingen vaak onvoldoende om werk te vinden of een vervolgopleiding te beginnen. Ruim een vijfde is na de inburgeringscursus verder gegaan met taallessen. Eenderde is een opleiding gaan doen om de kansen op de arbeidsmarkt te vergroten, een kwart is na afloop direct begonnen met werken of werk zoeken.

2 - WERK, ONDERWIJS EN INKOMEN

Nadat vluchtelingen te horen hebben gekregen dat zij mogen blijven en hun inburgeringsprogramma hebben afgerond, kunnen zij echt aan de slag met het opbouwen van een nieuw bestaan. De VluchtelingenWerk IntegratieBarometer bevestigt het beeld dat uit verschillende studies² naar voren kwam: vluchtelingen krijgen moeilijk toegang tot de arbeidsmarkt. Het panel is gevraagd naar de oorzaak hiervan.

Onderwijs

Het opleidingsniveau van vluchtelingen loopt uiteen van academisch tot laaggeschoold. Zo zijn Iraniërs relatief hoogopgeleid, terwijl Somaliërs vaak weinig tot geen opleiding hebben. Over het algemeen blijkt dat een goede opleiding in het land van herkomst, de kans om hier werk te vinden niet of nauwelijks vergroot. Ook speelt werkervaring in het land van herkomst geen rol.

Hoger opgeleiden hebben weliswaar een goede achtergrond, maar hun

kennis is vaak niet direct toepasbaar in de Nederlandse context. Bovendien worden bij hogere functies ook zwaardere eisen aan de kennis van de Nederlandse taal gesteld. Een Nederlands diploma is vaak een noodzakelijke stap om een functie op niveau te verwerven. Van de geïnterviewde vluchtelingen heeft bijna eenderde een opleiding gevolgd in Nederland. Het gaat vooral om mbo-opleidingen (27%) en opleidingen op hbo- en universitair niveau (19%). Het halen van een Nederlands diploma heeft duidelijk een gunstig effect; 60% van de mensen met een mbo-opleiding en 71% van de mensen die een hbo- of universitaire opleiding hebben gevolgd, hebben een baan.

Mevrouw A.

'IK WIL EEN BIJDRAGE LEVEREN'

Mevrouw A. is 33 jaar en komt uit Azerbeidzjan. Zij is getrouwd en heeft twee kinderen. In Azerbeidzjan heeft zij Russisch en Arabisch gestudeerd, nu volgt zij de studie politicologie aan de universiteit.

'Wat ik in Nederland hoopte te vinden is uitgekomen: vrijheid en democratie. Mijn kinderen gaan naar school en zijn volledig geïntegreerd. Het enige wat mij dwars zit is dat wij afhankelijk zijn van een uitkering. Overdag zijn alle auto's weg in onze buurt. Iedereen is naar zijn werk. Wij willen ook een bijdrage leveren aan de maatschappij.

Ik ben hoogopgeleid maar heb geen werkervaring. Op mijn eigen niveau aan het werk komen is onmogelijk, maar ook voor andere banen word ik keer op keer afgewezen. Een economische recessie telt voor buitenlanders dubbel zo zwaar.

Mijn man is nog bezig met zijn inburgering. Omdat wij leven van een uitkering moet ik beschikbaar zijn voor de arbeidsmarkt. Ik wil juist graag vrijwilligerswerk doen om werkervaring op te doen, zodat ik mijn kansen op een baan vergroot. Maar dat mag dus niet. Ik zit in een tegenstrijdige situatie. Nu ben ik zonder toestemming van het CWI toch vrijwilligerswerk gaan doen; journalistiek werk voor een maatschappelijke organisatie. Zo bouw ik ervaring op en hopelijk ook een netwerk. Vorig jaar ben ik met een studie politicologie begonnen, ook in de hoop mijn kansen op de arbeidsmarkt te vergroten. Ik wil graag journalist worden en schrijven over de politieke

situatie in mijn eigen land. De studie moet ik in deeltijd doen, omdat ik beschikbaar moet zijn voor de arbeidsmarkt.

Mijn man wil graag een eigen zaak beginnen, hij schrijft daar nu een businessplan voor. Als de gemeente het goedkeurt kan hij echt beginnen. Dat is onze grote droom. Als we financieel onafhankelijk zijn, ben ik vrij om mij helemaal op mijn studie te richten.

Of je wel of niet goed integreert ligt aan jezelf. Je moet doorzettingsvermogen hebben en zelf het heft in handen nemen. Zelf dingen oplossen is leerzamer dan hulp krijgen.'

Spreekt u Nederlands?

Ruim de helft van de geïnterviewde vluchtelingen geeft aan dat zij weinig tot geen moeite hebben met het lezen van een krant of het voeren van een gesprek in het Nederlands. Ongeveer 20% ervaart hier wel problemen mee, de rest ervaart soms problemen. Meer dan de helft van de vluchtelingen spreekt thuis Nederlands, al dan niet in combinatie met hun eigen taal. Het schrijven van het Nederlands blijft lastig; 40% heeft hier vaak tot altijd moeite mee.

De Nederlandse taal wordt als belangrijkste struikelblok genoemd bij het zoeken naar werk; de helft van de vluchtelingen noemt dit een probleem.

Aan het werk

Van de vluchtelingen die mogen werken en geen opleiding volgen, heeft een derde op het moment van onderzoek een baan. Driekwart van de mensen die niet werken, zoekt een baan. Van de mensen die werkt heeft minder dan de helft een vast dienstverband. Dit betekent dat veel mensen slechts een tijdelijke baan hebben. Ook werkt maar de helft van de vluchtelingen 32 uur of meer, een vijfde heeft een relatief kleine aanstelling en werkt minder dan twee dagen per week. Al met al hebben maar weinig vluchtelingen een stabiele werkomgeving. Lang niet iedereen werkte voordat hij of zij naar Nederland kwam; ongeveer 40% van het panel had een baan in het land van herkomst. Een even grote groep, waaronder veel jongeren en vrouwen, heeft geen werkervaring.

Uit de diepte-interviews blijkt dat veel vluchtelingen de rol van instanties bij het vinden van werk niet als erg positief ervaren. Gemeentes geven te weinig toestemming voor aanvullende scholing en de inspanningen van reïntegratiebedrijven noemt men onvoldoende.

De verblijfsduur in Nederland is een belangrijke factor bij het vinden van betaald werk. Van degenen die langer dan tien jaar in Nederland zijn, heeft 62% inmiddels betaald werk. Van degenen die hier tussen de vijf en tien jaar zijn is dit maar 21%. Vluchtelingen die werken zijn positief over hun werk. Een overgrote meerderheid voelt zich gewaardeerd en geaccepteerd door collega's en leidinggevenden. 13% van de ondervraagden met een baan voelt zich wel eens gediscrimineerd.

Meneer S.

Rondkomen

Veruit de meeste geïnterviewde vluchtelingen (75%) zijn voor hun levensonderhoud geheel of gedeeltelijk afhankelijk van een uitkering. Meestal gaat het om een bijstandsuitkering (58%). Tweederde vindt het moeilijk om rond te komen, of zegt grote financiële problemen te hebben. Voor Nederlanders ligt dit cijfer veel lager, in 2004 kon 13% van de Nederlanders moeilijk tot zeer moeilijk rondkomen³. Opvallend is dat ook eenderde van de werkende vluchtelingen zegt (grote) financiële problemen te hebben. Dit zal vooral veroorzaakt worden doordat veel vluchtelingen een kleine aanstelling hebben of afhankelijk zijn van tijdelijk werk.

'HIER BEN IK GELUKKIG'

Meneer S. is vijftig jaar en komt uit Sri Lanka. Hij is getrouwd en heeft drie kinderen in de leeftijd van twaalf tot achttien jaar.

'Allereerst ben ik dankbaar dat ik in Nederland mag wonen. In Sri Lanka was het heel erg, maar hier ben ik veilig. Toen ik hier aankwam, voelde ik mij welkom. Dat kwam vooral door de hulp en steun die ik van andere vluchtelingen kreeg. Mijn asielpcedure heeft negen jaar geduurd, pas twee jaar geleden kreeg ik een verblijfsvergunning. Hoewel het lang onzeker was of ik hier mocht blijven, heb ik wel geprobeerd mijn leven weer op te pakken. Ik volgde taallessen en gaf als vrijwilliger dansworkshops. Ook probeerde ik zoveel mogelijk open dagen van dansprogramma's te bezoeken. Toen ik eenmaal mijn verblijfsvergunning kreeg, had ik binnen drie maanden een baan. Ik heb hem gewoon via de krant gevonden. Tijdens het sollicitatiegesprek was iemand van VluchtelingenWerk aanwezig als steun. Dat heeft zeker geholpen.

Ik kan het goed vinden met mijn collega's, sommigen zijn Nederlands, anderen moslim en ik ben katholiek. Maar we gaan goed met elkaar om en maken grapjes met elkaar. Helaas gaan we nu fuseren en dat betekent dat ik word ontslagen. Ik moet dus weer opnieuw werk gaan zoeken. Hoewel ik weet dat het voor vluchtelingen moeilijk is, ben ik optimistisch; de vorige keer lukte het immers ook snel. En ik ben een harde werker.

Het belangrijkste voor mij is nu dat mijn vrouw en kinderen hier zijn. We waren negen jaar van elkaar gescheiden, vorig jaar mochten zij eindelijk hier naar toe komen. Ik heb lang gewacht maar het is toch gelukt. Ik voel mij gelukkig.'

² Van den Maagdenburg 2004; Warmerdam & Van den Tillaart, 2002

³ Permanent onderzoek leefsituatie, POLS; CBS, 2004

3 - THUIS IN NEDERLAND

Integratie gaat niet alleen om harde cijfers over werk en inkomen, het gaat ook over meedoen in andere sectoren in de samenleving. Zoals vrijwilligerswerk of lid zijn van een vereniging. Voor dit onderdeel is vluchtelingen gevraagd of zij lid zijn van verenigingen, of zij zich thuis voelen in Nederland en hoe hun contact met Nederlanders verloopt. Ook is hen gevraagd in hoeverre zij zich bezighouden met de situatie in hun land van herkomst en of zij wel eens denken aan teruggaan.

Contact

De meeste vluchtelingen hebben goed contact met Nederlanders (83%), maar een even groot aantal zegt ook best nog meer contact te willen hebben. Dit kan een indicatie zijn dat de basis van contacten niet erg breed is.

Het merendeel van de vluchtelingen (64%) gaat vooral om met mensen uit het land van herkomst. Daarbij is het niet zo dat mensen zich bewust in hun eigen groep terugtrekken. Hoe meer mensen contact hebben met de eigen groep, hoe groter de behoefte aan contact met Nederlanders is⁴.

Vluchtelingen ervaren vooral problemen met de geslotenheid en afstandelijkheid van Nederlanders. Ook hebben zij vaak moeite met de 'afsprakencultuur'.

Een meerderheid (79%) geeft aan dat zij voldoende mensen om zich heen hebben die hen steunen bij problemen. Hier is een duidelijke relatie met de verblijfsduur; van de vluchtelingen die korter dan vijf jaar in Nederland zijn, zegt 44% voldoende mensen te kennen die hen kunnen steunen. Van de vluchtelingen die tussen de vijf en tien jaar hier zijn is dit 76% en van mensen die al langer dan tien jaar hier wonen is dit 91%.

Vrije tijd

Vluchtelingen besteden hun vrije tijd net als autochtonen; ze kijken televisie, bezoeken familie, wandelen, fietsen, etc. Het percentage vluchtelingen dat lid is van een vereniging (16%) is wel veel lager dan onder de autochtone bevolking (64%)⁵.

Zijn vluchtelingen aangesloten bij een vereniging, dan betreft het bijna altijd een sportclub. Daarnaast zijn vluchtelingen lid van zelforganisaties en politieke partijen. Van de vluchtelingen die lid zijn van een vereniging, zet 8% zich in als vrijwilliger. Dit aandeel ligt veel lager dan voor autochtonen (43%) maar ook voor andere allochtonen (22%)⁶.

Thuis voelen

De geïnterviewde vluchtelingen voelen zich over het algemeen redelijk thuis in Nederland (74%). Zij voelen zich vrij (96%) en veilig (93%). Ook zeggen zij goed op de hoogte te zijn van Nederlandse gewoontes, regels en voorzieningen (80%).

Hoewel dit een positief beeld schetst, is er ook een kritische kanttekening te maken. Eenderde zegt te maken te krijgen met discriminatie en 27% vindt dat de Nederlandse samenleving niet genoeg kansen biedt aan vluchtelingen. Opvallend is dat vluchtelingen zich niet beter thuis voelen naarmate zij langer in Nederland wonen.

Leuk?

Ondanks het feit dat bijna iedereen zich wel thuis voelt in Nederland, vindt niet iedereen het hier even leuk. Bijna eenderde van de vluchtelingen die tussen de vier en vijftien jaar in Nederland verblijft, geeft aan het hier niet leuk te vinden. Onder degenen die heel kort of juist heel lang in Nederland zijn, kwam deze opvatting niet voor. Een mogelijke verklaring hiervoor is dat deze mensen nog het meest geconfronteerd worden met gefrustreerde verwachtingen en teleurstellingen. Zij zijn al enige tijd in Nederland, maar kunnen nog maar beperkt deelnemen aan de samenleving.

In hoeverre men het naar zijn zin heeft in Nederland, verschilt ook per nationaliteit. Somaliërs en Iraniërs (beiden 40%) hebben het het minst naar hun zin. Voor Somaliërs kan dit liggen aan de gebrekkige aansluiting bij de arbeidsmarkt en de moeite die velen hebben met het Nederlands. Iraniërs, die vaak hoogopgeleid zijn en het economisch beter doen, voelen zich minder vaak geaccepteerd. Dit kan te maken hebben met de statusval, waar veel hoogopgeleiden mee te maken hebben. Zij kunnen vaak moeilijk werk vinden op hun niveau.

Bijna eenderde van de Iraniërs geeft ook aan zich niet geaccepteerd te voelen, voor andere nationaliteiten ligt dit percentage op 5 à 10%.

'KORTE ROKJES'

Mevrouw H. is 18 jaar en komt uit Afghanistan. Zij woont bij haar ouders en volgt een mbo-opleiding. Om redenen van privacy wil zij niet op de foto.

'Sinds vier jaar woon ik in Nederland. Ik doe een mbo-opleiding en verdien daarnaast wat bij met schoonmaakwerk. Ik voel mij niet echt thuis in Nederland. Hoe meer contact ik met Nederlanders heb, hoe meer ik het cultuurverschil zie. Medestudenten vinden het gek dat ik om zeven uur thuis moet zijn. Zij vragen waarom ik geen korte rokjes draag. Er wordt mij verteld dat ik mij aan moet passen en moet integreren, nu ik in Nederland woon. Vroeger slikte ik dit, maar nu verdedig ik mijzelf.

Toch word je er onzeker van. Het is heel moeilijk. Ik voel mij niet geaccepteerd en gerespecteerd. Voor veel buitenlanders is het moeilijk om werk te vinden, ook al hebben ze diploma's. Ik zie mijn toekomst hier niet positief in. Vanwege het cultuurverschil en de manier waarop Nederlanders op mij reageren, krijg ik het gevoel dat ik hier onvoldoende kansen krijg.

Je bent pas geïntegreerd als je Nederlands spreekt en als je werkt.

Een uitkering is niets. Van thuiszitten word je onzeker en het maakt je afhankelijk. Je verliest de controle over je eigen leven. Ik adviseer andere vluchtelingen ook altijd om goed de taal te leren en contact te zoeken met Nederlanders. Maar dan moeten Nederlanders wel het geloof van anderen accepteren en niet altijd hun mening hierover geven. Omdat ze weinig respect krijgen, vinden buitenlanders ook minder aansluiting bij de maatschappij. Dan blijven mensen binnen hun eigen groep.

Onlangs is mijn hand gevraagd door een Afghaanse jongen, ook een vluchteling. Ik heb ja gezegd. Over twee jaar gaan we trouwen, tot die tijd woon ik bij mijn ouders. Ik hoop dat het snel veilig wordt in Afghanistan, zodat ik straks met mijn echtgenoot terug kan gaan. Maar ik wil wel eerst mijn studie afmaken.'

Discriminatie

Een aanzienlijk aantal (29%) ervaart dat zij regelmatig wordt gediscrimineerd. Mannen (35%) voelen zich vaker gediscrimineerd dan vrouwen (22%). Ook leeftijd speelt een rol; jongeren geven vaker aan dat zij zich gediscrimineerd voelen dan ouderen. In de diepte-interviews wordt discriminatie ook genoemd als belemmerende factor bij integratie.

Hoger opgeleiden zijn het minst tevreden over de kansen die de Nederlandse samenleving biedt aan vluchtelingen. Zij krijgen dan ook vaker te maken met gebrek aan waardering voor hun opleiding en werkervaring in het land van herkomst.

Terugkeer

Veel vluchtelingen blijven lang georiënteerd op het land van herkomst. De helft van de mensen probeert het nieuws uit eigen land zo goed mogelijk te volgen. Hierbij maakt het niet uit hoe lang mensen al in Nederland zijn: ook van de vluchtelingen die al langer dan vijftien jaar in Nederland wonen, volgt een grote groep het nieuws uit eigen land intensief. Veruit de belangrijkste reden om niet terug te keren is de veiligheidssituatie in eigen land (55%). Daarnaast speelt de kans op een betere toekomst hier een rol (17%). Dit laatste geldt zowel voor mensen mét als voor mensen zonder kinderen.

Mevrouw D.

'NOOIT HELEMAAL THUIS'

Mevrouw D. komt uit Vietnam. Zij is getrouwd, heeft twee kinderen en werkt parttime bij een import- en exportorganisatie. Daarnaast volgt zij een hbo-opleiding Management en Economie.

'Ik woon 26 jaar in Nederland, ik ben gericht op dit land omdat ik hier mijn bestaan heb opgebouwd. Toch voel ik me nooit helemaal thuis. Ik merk dat er een verschil blijft tussen autochtonen en allochtonen, ook al woon je hier al jaren. Mensen zijn altijd verbaasd als ze merken dat ik goed Nederlands praat. De algemene indruk van autochtonen over allochtonen is toch dat zij minder goed functioneren en minder kunnen dan autochtonen zelf. Allochtonen worden al gauw over één kam geschoren. Deze houding is van invloed op de binding die je met een land aangaat. Als je ervaart dat er onderscheid gemaakt wordt, stel je jezelf ook gereserveerd op. Integratie en sociale participatie moet van twee kanten komen. Maar de mate van acceptatie verschilt naar gelang de economische situatie. Als het hier economisch goed gaat, stellen Nederlanders zich minder kritisch op ten aanzien van allochtonen.

Ik ben mij door de jaren heen niet meer thuis gaan voelen. Ik heb niet meer sociale contacten gekregen. Het cultuurverschil blijft. Ik richt me daarom vooral op mensen uit eigen kring. Maar het is niet zo dat ik Nederlanders mijd. Als het op de school van mijn kinderen of op mijn werk met iemand klikt, is dat leuk.

Doordat ik steeds beter Nederlands ben gaan spreken, is het wel makkelijker geworden om hier te wonen. De maatschappij is toegankelijker voor mij geworden. Nederlands spreken en werk hebben zijn de sleutels tot integratie, dan volgt een sociaal netwerk vanzelf. Het is belangrijk je aan een nieuw land aan te passen, maar zonder je eigen cultuur aan de kant te zetten. Dit land biedt je goede perspectieven, ondanks de soms gesloten houding van Nederlanders. Als je echt graag wilt en je werkt hard, kun je alles bereiken wat je wilt.'

⁴ Dit is overigens niet uniek voor vluchtelingen, ook traditionele migrantengroepen zoals Turken en Marokkanen die weinig contact met Nederlanders hebben, zouden dit wel willen uitbreiden. Odé, A. *De sociale integratie van allochtonen in Nederland*. In: *Jaarboek Minderheden*, Den Haag 2005

⁵ Het permanent onderzoek leefsituatie (POLS) van het CBS uit 2004 registreerde alleen voor lidmaatschap van een sportvereniging al een percentage van 30 procent.

⁶ Klaver, dr. J. *Kleurrijke participatie: allochtonen en vrijwillige inzet*. In: *Vrijwillige Inzet Onderzocht*, 2005

4 - DE INTEGRATIE-BAROMETER

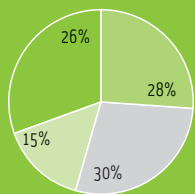
Hoe staat het nu met de integratie van vluchtelingen? Welke uitspraken kunnen hierover worden gedaan op grond van de informatie die de VluchtelingenWerk IntegratieBarometer heeft verzameld? Om meer inzicht te geven is er onderscheid gemaakt tussen economische en sociale integratie⁷. Voor het onderzoeken van de mate van economische integratie is gekeken naar de positie van vluchtelingen op de arbeidsmarkt en in het onderwijs. Sociale integratie is hier bepaald op grond van de mate van contact met Nederlanders en het zich thuis voelen in Nederland. Voor beide dimensies is nagegaan hoe vluchtelingen hierop scoren. Hierbij moet een kanttekening worden gemaakt. De mate van integratie is geen vaststaand feit. Integreren is een dynamisch proces dat jaren in beslag neemt. Een uitspraak doen over de stand van zaken van de integratie van vluchtelingen doet daarom geen recht aan de werkelijkheid van de individuele vluchteling, maar geeft wel een goed beeld van hoe het hen in zijn algemeenheid vergaat.

Totaalbeeld

Een kwart van de vluchtelingen is zowel economisch als sociaal goed geïntegreerd. Zij hebben een baan of gaan naar school en maken actief deel uit van onze samenleving. Een iets kleiner aantal (28%) is wel sociaal, maar niet economisch geïntegreerd. Zij hebben wel (enig) contact met Nederlanders en voelen zich hier thuis, maar hebben geen of nauwelijks werk en studeren niet. 15% van de vluchtelingen heeft een baan of volgt een opleiding en is dus economisch geïntegreerd, maar participeert niet in de samenleving. Hun contact met de autochtone bevolking is minimaal. Ruim tweederde van de vluchtelingen is dus in meer of mindere mate geïntegreerd. Bijna eenderde (30%) van het panel is noch sociaal, noch economisch geïntegreerd. De relatie tussen beide dimensies van integratie in het model is niet eenduidig; zo draagt economische integratie wel bij aan sociale integratie, maar is het omgekeerde niet het geval (zie figuur bovenaan blz. 13).

Economische integratie

De categorie die economisch goed geïntegreerd is, bestaat relatief meer uit mannen dan uit vrouwen. Dit komt vooral omdat mannen vaker aan het werk zijn dan vrouwen. Verder betreft het vooral vluchtelingen die al langer in Nederland zijn, van middelbare leeftijd zijn en een Nederlands diploma hebben. Economisch goed geïntegreerde vluchtelingen zijn zowel laag- als hoogopgeleid, met dit verschil dat hoogopgeleiden het daarnaast sociaal beter doen, en dus goed scoren op de mate van sociale integratie. Verder valt op dat er relatief veel Afghanen in deze groep zitten. Een langere asielprocedure blijkt overigens een negatief effect te hebben op de economische integratie. Van de economisch geïntegreerden die het sociaal niet goed doen, vallen de jongeren op. Omdat zij veelal een opleiding volgen, zijn zij volgens de definitie economisch goed geïntegreerd, maar verder hebben zij weinig contact met Nederlanders, voelen ze zich hier niet thuis of vinden het hier niet leuk.

INTEGRATIE

26% economisch en sociaal geïntegreerd
 28% sociaal geïntegreerd
 15% economisch geïntegreerd
 30% noch sociaal, noch economisch geïntegreerd

Sociale integratie

De categorie sociaal geïntegreerden, dus mensen die zich thuis voelen in Nederland en contact hebben met Nederlanders, bestaat vooral uit hogeropgeleiden van middelbare leeftijd. Verder bevinden zich in deze groep relatief meer vrouwen en jongvolwassenen. Het enige significante onderscheid bij sociale integratie is het hebben van een Nederlands diploma. Andere factoren zijn op basis van dit onderzoek niet duidelijk te benoemen. Sociale integratie blijkt een te ingewikkeld proces om terug te leiden tot herkenbare factoren.

In de categorie die sociaal wel goed is geïntegreerd, maar economisch niet, bevinden zich relatief veel Iraniërs. Verder betreft dit vluchtelingen met een lagere (beroeps)opleiding en mensen die pas kort (twee tot vijf jaar) in Nederland zijn. Zij zijn vaak nog te kort hier om passend werk en/of een opleiding te kunnen vinden, maar voelen zich blijkbaar al wel thuis in Nederland.

De categorie die noch sociaal noch economisch is geïntegreerd bestaat uit zowel laagopgeleiden als hoogopgeleiden. Beiden missen aansluiting bij de maatschappij, hoewel de oorzaak verschillend is. Bij lager opgeleiden speelt vooral het gebrek aan kwalificaties een belangrijke rol, terwijl bij hoger opgeleiden het probleem vooral zit in een slechte aansluiting van kwalificaties op de arbeidsmarkt. Verder is deze minst geïntegreerde groep nog maar kort in Nederland en beschikken zij niet over een Nederlands diploma. Wat nationaliteit betreft zijn de Somaliërs en de Irakezen oververtegenwoordigd.

De mening van de vluchtelingen

Een nieuw bestaan opbouwen kost veel inspanning en moeite. Nieuwe regels en gewoonten, een andere taal. Uit het voorgaande is gebleken dat veel factoren een rol spelen in het integratieproces. Hoe kijken vluchtelingen zelf naar hun eigen integratie?

De beheersing van het Nederlands, contact hebben met Nederlanders, werken of een opleiding volgen en bekendheid met de Nederlandse cultuur, zijn voor vluchtelingen de belangrijkste voorwaarden voor integratie.

Driekwart van de respondenten beschouwt zichzelf als goed geïntegreerd in de Nederlandse samenleving. Slechts 8% geeft aan niet goed geïntegreerd te zijn. Dit is een groot verschil met de 30% die volgens de IntegratieBarometer niet of nauwelijks is geïntegreerd. Blijkbaar ligt de maatstaf voor integratie bij vluchtelingen zelf anders, en beschouwen zij zichzelf al eerder geïntegreerd. Vooral het hebben van een baan en goed Nederlands spreken dragen bij aan een positief gevoel over de eigen integratie. Vluchtelingen zelf zien een duidelijk verband tussen hun verblijfsduur in Nederland en hun gevoel van integratie. Van degenen die vijf jaar of korter in Nederland zijn, voelt tweederde zich geïntegreerd; mensen die al langer dan vijftien jaar in Nederland wonen, beschouwen zich allemaal als geïntegreerd.

Integratie begint bij jezelf

Eigen inzet en motivatie om er in Nederland wat van te maken zijn veruit de belangrijkste succesfactoren voor integratie, volgens de vluchtelingen zelf. Ook wijzen zij op het belang van goede ondersteuning in het begin van hun integratieproces. Het verplicht leren van de Nederlandse taal en contact hebben met de Nederlandse bevolking blijft voor velen de sleutel tot een volwaardige integratie in de Nederlandse samenleving.

Belemmeringen

Taal is voor de meeste vluchtelingen het belangrijkste struikelblok. Daarnaast worden zaken die te maken hebben met de 'onzekerheid' over verblijf genoemd als probleem. In de eerste plaats is dat de duur van de asielprocedure, in mindere mate de verblijfsvergunning voor bepaalde tijd die vluchtelingen krijgen. Andere factoren die de integratie kunnen belemmeren zijn volgens vluchtelingen vooral gelegen in de gebrekkige aansluiting bij de Nederlandse bevolking en de moeilijkheden die het omgaan met en aanpassen aan een andere cultuur met zich meebrengt.

'JE MOET HET ZELF DOEN'

De heer K. is 26 jaar en komt uit Rwanda. Hij woont vijf jaar in Nederland doet een hbo-opleiding.

'Het zal me nooit lukken me helemaal thuis te voelen in Nederland. Daarvoor mis ik mijn land en mijn familie teveel. Maar hier voel ik me wel veilig en vrij. Zodra ik een status had, ben ik contact met Nederlanders gaan zoeken. In het begin viel me dat erg tegen. Nederlanders zijn gesloten en nemen buitenlanders niet altijd serieus. Toen ben ik gaan sporten, ik ben op karate gegaan. Dat hielp. Een sportclub is niet alleen een goede plek om mensen te ontmoeten. Je hebt ook gelijk iets om over te praten, omdat je een interesse deelt. Veel Nederlanders denken dat buitenlanders niets kunnen. In de omgang met hen kun je laten zien dat dat niet zo is. Door eens een grapje te maken is er een opening voor contact.

Ik woon in een studentenflat, wat natuurlijk een hele goede plek is om mensen te leren kennen. Ik vind mezelf nu behoorlijk geïntegreerd. Daar heb ik hard aan gewerkt. Als je wilt integreren moet je het zelf doen en niet wachten totdat Nederlanders naar je toekomen. Ik voel me nu serieus genomen, omdat ik iets te vertellen heb. Eerst door mijn karate en nu ook door mijn opleiding.

Aan mijn inburgeringsprogramma heb ik weinig gehad. Ik werd ingedeeld in een klas met mensen die niet of nauwelijks naar school waren geweest. Toen ben ik buiten de school om Nederlands gaan leren. Door veel met mensen te praten en te lezen leer je de taal pas echt.'

⁷ Voor een nadere onderbouwing van deze indeling zie het uitgebreide onderzoeksrapport van Regioplan, de VluchtelingenWerk IntegratieBarometer 2005.

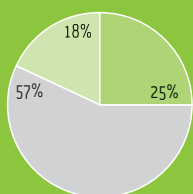
5 - DE MENING VAN NEDERLAND

Uit het voorgaande blijkt dat vluchtelingen moeite hebben met de geslotenheid en afstandelijkheid van Nederlanders. Het kost hen moeite om echt contact met Nederlanders te krijgen. In hoeverre wordt dit door Nederlanders bevestigd? In dit hoofdstuk wordt ingegaan op het beeld dat Nederlanders van vluchtelingen hebben, in hoeverre zij contact met hen willen en welke taakverdeling zij zien bij de integratie.

Welkom

Over het algemeen blijkt uit de VluchtelingenWerk IntegratieBarometer dat Nederlanders redelijk positief staan tegenover de komst van vluchtelingen. Een kwart van de Nederlandse bevolking vindt dat een gastvrije opvang voor deze groep altijd mogelijk moet zijn. 57% vindt dat vluchtelingen onder voorwaarden toegang tot ons land mogen krijgen. Zo'n voorwaarde kan zijn: terugkeer binnen vijf jaar als het land weer veilig is (31%) of een eerlijke verdeling van vluchtelingen binnen Europa (13%). 18% vindt dat vluchtelingen helemaal niet tot Nederland moeten worden toegelaten.

Uit de antwoorden blijkt dat ruim 60% vindt dat vluchtelingen meer recht hebben om te worden toegelaten dan andere migranten. Maar weinig mensen staan echt negatief tegenover deze groep nieuwkomers, slechts 7% van de Nederlanders zou het vervelend vinden als er een vluchteling gezin in de buurt komt wonen. Dit ligt anders als het gaat om de komst van een asielzoekerscentrum. Hier zegt 35% van de Nederlanders bezwaar tegen te hebben.

WILLEN NEDERLANDERS VLUCHTELINGEN OPVANGEN IN NEDERLAND?

25% gastvrije opvang
57% welkom onder voorwaarden
18% niet toelaten

Integratie

Wanneer is iemand eigenlijk geïntegreerd? Hierover zijn de meeste Nederlanders het eens: het spreken van de Nederlandse taal (91%), kennis hebben van de Nederlandse omgangsvormen (85%) en het hebben van werk of zoeken daarnaar (68%) zijn de belangrijkste eisen die worden gesteld. Ruim een kwart vindt dat nieuwkomers geen kleding moeten dragen waaruit een duidelijke geloofsovertuiging blijkt. De voorwaarden voor integratie die Nederlanders noemen, zijn vrijwel identiek aan de voorwaarden die vluchtelingen noemen. Wel is een verschil waarneembaar met betrekking tot het belang van sociale contacten met Nederlanders. Dat vinden vluchtelingen belangrijker dan Nederlanders.

Begeleiding

Aan de Nederlanders is ook gevraagd wie er verantwoordelijk is voor de integratie van vluchtelingen. Bijna 80% van de bevolking vindt dat de vluchteling in de eerste plaats zelf verantwoordelijk is voor zijn of haar integratie. Dit betekent echter niet dat Nederlanders vinden dat vluchtelingen aan hun lot moeten worden overgelaten. Maar liefst 95% vindt dat vluchtelingen op enigerlei wijze begeleiding aangeboden zou moeten worden bij hun integratie.

Verder ziet 63% een belangrijke taak weggelegd voor de overheid, vooral bij het aanbieden van taalcursussen en manieren waarop de Nederlandse omgangsvormen kunnen worden overgebracht. 54% noemt de rol van de samenleving als geheel, door een positieve houding te hebben, open te staan en actief contact te leggen met vluchtelingen. Eenvijfde vindt dat hij/zij zelf ook een taak heeft. Ondanks dit lage percentage zegt bijna de helft van de bevolking (46%) best zelf te willen helpen bij de begeleiding van vluchtelingen. 7% van de Nederlanders zou zeker ondersteuning willen bieden aan een vluchteling. Vooral ouderen en mensen die zich al als vrijwilliger inzetten in het dagelijks leven staan open voor het persoonlijk begeleiden van een vluchteling.

Contact

Op dit moment zegt bijna een kwart van de Nederlanders wel eens contact met een vluchteling te hebben. Zij kennen hen uit de buurt, het werk of via familie en vrienden. Van de mensen die geen contact met vluchtelingen hebben, zou 41% dit best willen. In hoofdstuk 4 bleek al dat 85% van de vluchtelingen contact met Nederlanders zou willen hebben. Kennelijk zit er ergens een spaak in het wiel, waardoor Nederlanders en vluchtelingen niet zo veel met elkaar in contact komen, terwijl beide groepen er wel voor open staan.

Opvallend is dat mensen die wel contact hebben met vluchtelingen, niet anders tegenover het toelatingsbeleid van deze groep staan als mensen die geen contact hebben.

6 - KANSEN VOOR NIEUW BELEID

CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

Met dit onderzoek wil VluchtelingenWerk Nederland meer feitelijk inzicht geven in de factoren die van invloed zijn op de integratie van vluchtelingen in Nederland. Dit om ook inspiratie te kunnen bieden voor gericht beleid op nationaal en lokaal niveau. Onderzoeksbureau Regioplan heeft het onderzoek en de analyses verricht voor deze eerste editie van de VluchtelingenWerk IntegratieBarometer.

Een van de belangrijkste uitkomsten van de IntegratieBarometer is dat bijna alle vluchtelingen zich in Nederland vrij (96%) en veilig (93%) voelen. Zij hebben hun land verlaten vanwege vervolging of oorlog en vonden hier een veilige haven.

Verreweg de meeste vluchtelingen willen graag (meer) contact met Nederlanders. Interessant is ook dat ruim 40% van de Nederlanders, die nu geen contact met vluchtelingen heeft, dit best zou willen. Ook geeft bijna de helft van de bevolking aan dat zij best een vluchteling zou willen begeleiden bij zijn of haar start in Nederland.

Voor zowel de lokale als de nationale overheid ligt er een enorme kans het contact tussen vluchtelingen en Nederlanders te stimuleren en te mobiliseren. Ook VluchtelingenWerk Nederland ziet hier een taak voor zichzelf.

Zowel vluchtelingen als Nederlanders zijn het er over eens dat werk een belangrijke voorwaarde is voor integratie. Maar het kost vluchtelingen erg veel moeite om een baan te vinden en er is een lange periode mee gemoeid. De sociaal-economische positie van veel vluchtelingen is dan ook zorgelijk. Velen zijn afhankelijk van een uitkering en geven aan financiële problemen te hebben. Vluchtelingen bevinden zich vaak in een vicieuze cirkel - zij hebben geen werk en zijn daarom afhankelijk van een uitkering. Hoe langer ze echter zonder werk zijn, hoe onaantrekkelijker het voor werkgevers wordt om hen aan te nemen. Uit het onderzoek blijkt dat hun kansen op werk aanzienlijk worden vergroot als zij een Nederlandse studie volgen. Helaas krijgen zij nauwelijks de mogelijkheid hiertoe, omdat zij volgens de huidige regels zo snel mogelijk aan het werk moeten.

Vluchtelingen moeten meer de kans krijgen om, met behoud van uitkering, een opleiding te volgen. Op deze manier kan de vicieuze cirkel van werkloosheid, armoede en beperkte integratie worden doorbroken. Ook zouden werkgevers vluchtelingen vaker een kans moeten geven. VluchtelingenWerk Nederland start daarom samen met het CWI, Emplooi en het UAF dit najaar een banenoffensief.

Vluchtelingen hebben een hele andere start in Nederland dan andere nieuwkomers. Zij worden geconfronteerd met een lange asielprocedure en gedwongen nietsdoen. Vluchtelingen komen terecht in een neerwaartse spiraal; ze moeten lang wachten, raken gefrustreerd en worden soms ook ziek. Doordat zij niet kunnen werken ontstaat een gat in hun cv. Als zij dan eenmaal weten dat zij in ons land mogen blijven, is het voor hen erg moeilijk de draad van hun leven weer op te pakken. De samenleving krijgt de rekening gepresenteerd door vluchtelingen eerst zo lang buiten te sluiten.

Asielzoekers zouden tijdens hun asielprocedure de mogelijkheid moeten krijgen Nederlands te leren en te werken. Zo blijven zij actief en verloopt hun latere integratie ook veel makkelijker. Daarnaast moet de overheid zorgen voor een snellere afronding van de asielprocedure.

Uiteraard vervullen vluchtelingen zelf een sleutelrol bij hun integratie. Het gaat om hun persoonlijke inzet, motivatie en doorzettingsvermogen. Maar uit dit onderzoek blijkt ook duidelijk dat het enorm zou helpen als een aantal belemmeringen in onze samenleving weggenomen wordt. Dan kunnen vluchtelingen sneller en beter hun leven weer opbouwen, en kan de samenleving meer en eerder profiteren van hun bijdragen en talent.

Dit is een verkorte versie van de VluchtelingenWerk IntegratieBarometer. Zowel het volledige rapport van Regioplan als deze verkorte versie zijn te vinden op onze website: www.vluchtelingenwerk.nl

De VluchtelingenWerk IntegratieBarometer is een grootschalig onderzoek naar de integratie van vluchtelingen in Nederland. Met dit onderzoek wil VluchtelingenWerk Nederland de aandacht vestigen op de manier waarop deze bijzondere groep nieuwkomers integreert.

De IntegratieBarometer is uitgevoerd door onderzoeksbureau Regioplan. Het wordt jaarlijks herhaald. Dit is een verkorte versie van genoemd rapport. Zowel het volledige rapport als deze verkorte versie zijn te vinden op onze website: www.vluchtelingenwerk.nl

VluchtelingenWerk Nederland
Postbus 2894
1000 CW Amsterdam
T (020) 346 72 00
F (020) 617 81 55
info@vluchtelingenwerk.nl
www.vluchtelingenwerk.nl

Colofon

Fotografie: Ron Zwagemaker / Ontwerp en opmaak: YZdESIGN, Rotterdam
Tekst: afdeling Communicatie, VluchtelingenWerk Nederland
Dit is een uitgave van VluchtelingenWerk Nederland, september 2005